

Szanowni Państwo,

uprzejmie informuję, iż w dniu 12.06.2014 r. Sądu Najwyższy w składzie siedmioosobowym podjął uchwałę (syg. II PZP 1/14) dotyczącą konieczności wypłaty ryczału za nocleg także w sytuacji, gdy kierowca odbierał odpoczynek dobowy lub tygodniowy w pojeździe do tego przystosowanym.

Zgodnie z sentencją przedmiotowej uchwały:

„Zapewnienie pracownikowi - kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.), co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1-3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy.”

Należy zaznaczyć, że Sąd Najwyższy nie podał uzasadnienia uchwały – na dzień dzisiejszy znana nam jest jedynie jej sentencja. Aby precyzyjnie oraz we właściwy sposób zinterpretować powyższą uchwałę naszym zdaniem należy poczekać na jej uzasadnienie. Dopiero po ogłoszeniu uzasadnienia będzie można stwierdzić, co dokładnie miał na myśli skład sędziowski, do jakiej sytuacji faktycznej oraz prawnej się odniósł oraz jakie konsekwencje prawne wiążą się z przedmiotową, dość kontrowersyjną uchwałą dla przewoźników będących pracodawcami. W związku z powyższym proponujemy wstrzymać się z wnioskami oraz krokami do momentu poznania całej treści uchwały.

Powstaje pytanie: dlaczego właściwie orzeczeniu kontrowersyjnemu? Należy podkreślić, iż nie ulega wątpliwości fakt, iż istnieje oraz istniała konieczność wypłaty kierowcom ryczałtów za nocleg w czasie ich przebywania w podróży służbowej. W czasie wielu rozmów z naszymi

SZKOLENIA
ROZLICZENIA
WDROŻENIA

Klientami podkreślaliśmy konieczność wypłaty takich ryczałtów, którą potwierdziły liczne orzeczenia Sadu Najwyższego oraz korzyści łączące się z faktem wypłacania pracownikom tych należności: bezpieczeństwo przewoźnika – pracodawcy oraz uchronienie się przed ewentualnymi roszczeniami pracownika, brak konieczności odprowadzenia od wypłacanych ryczałtów składek z tytułu ubezpieczenia społecznego oraz zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych z należności z tytułu podróży służbowych oraz możliwość zaliczenia tych należności do kosztów podatkowych. Tak więc zarówno SRW Sp. z o.o. jak i nasi Klienci byli świadomi konieczności wypłacania takich ryczałtów za nocleg oraz łączących się z tym korzyści oraz bezpieczeństwa. Jednocześnie w czasie rozmów z naszymi klientami podkreślaliśmy fakt, że przepisy kodeksu pracy w art. 77⁵ zobowiązują pracodawcę spoza sfery budżetowej oraz samorządowej jedynie do tego, aby zapewnił pracownikom dietę z tytułu podróży służbowych po terenie kraju oraz za granicą na poziomie 30 zł, natomiast pozostałe należności z tytułu podróży służbowych mogą w zakładzie pracy zostać uregulowane dowolnie, byleby tylko zostało to określone w wewnętrznych źródłach prawa pracy (układ zbiorowy pracy/regulamin pracy/regulamin wynagradzania) lub w umowie o pracę. Naszym zdaniem nie ma przeciwwskazań do tego, aby ryczałty za nocleg zostały uregulowane w dowolnej wysokości – zarówno przepisy kodeksu pracy, jak i ww. rozporządzenia nie regulują minimalnej wysokości ryczałtów, jak również maksymalnej ich wysokości dla pracodawców nie będących pracodawcami ze sfery budżetowej oraz samorządowej. W ramach usystematyzowania oraz uporządkowania wiedzy przytoczmy przepisy kodeksu pracy dotyczące omawianej problematyki: art. 77⁵ § 3 Kodeksu pracy stanowi, iż **należności z tytułu podróży służbowej** pracownikowi zatrudnionemu u pracodawcy innego niż w sferze budżetowej oraz samorządowej określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania. Jak stanowi art. 77⁵ § 4 kodeksu pracy postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla

pracownika sfery budżetowej oraz samorządowej, czyli obecnie 30 zł (**podkreślenia wymaga, że przepis dotyczy wyłącznie diet**). Jeżeli natomiast układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień określających dietę za dobę podróży, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

Jak rozumieć oraz interpretować powyższe przepisy? Naszym zdaniem pracodawca spoza sfery budżetowej oraz samorządowej został przez ustawodawcę zobligowany do zachowania jednego podstawowego kryterium: zapłaty pracownikowi odbywającemu podróż służbową co najmniej 30 zł za dobę takiej podróży. Natomiast wszystkie inne należności, także ryczałty za nocleg, mogą być ukształtowane w sposób dowolny pod jednym warunkiem – byleby tylko zostały uregulowane w wewnętrznych źródłach prawa pracy obowiązujących u pracodawcy lub w umowie o pracę, co wynika wyraźnie z wyżej przytoczonego art. 77⁵ § 3 kodeksu pracy – to kolejne kryterium. W odróżnieniu od diet ustawodawca nie narzucił pracodawcy ze sfery prywatnej żadnych limitów oraz żadnych kwot należności z tytułu podróży służbowych. Podkreślenia wymaga jeszcze jedna, zasadnicza kwestia, tzn. tytuł rozporządzenia wydanego na podstawie delegacji art. 77⁵ § 2 kodeksu pracy - rozporządzenie ministra pracy i polityki społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących **pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej**. Wierząc oraz ufając w jedną z podstawowych zasad prawa – zasadę racjonalnego ustawodawcy – zakładamy, że ustawodawca uchwalając powyższy przepis wiedział co ma na myśli oraz dążył do jednego celu – **ustalenia obowiązujących bezwzględnie zasad wypłaty podróży służbowej dla pracodawców ze sfery budżetowej oraz samorządowej**, nie zaś pracodawców ze sfery prywatnej. Naszym zdaniem dla tych drugich podmiotów powyżej przytoczony przepis może stanowić pewien wzorzec, odnośnik do wewnętrznych ustaleń, nie zaś obligujące go prawo.

Jak już zostało powyżej przytoczone – w czasie rozmów z klientami, dla ich bezpieczeństwa (stosując powyżej przytoczone rozporządzenie jako pewien wzór oraz odnośnik proponowaliśmy ustalić minimalną wysokość ryczałtu za nocleg na poziomie 45 zł, czyli 150 % diety krajowej – tak jak określają to przepisy dla pracowników sfery budżetowej. Była to naszym zdaniem bezpieczna kwota (stosowana poprzez analogię w związku z dietą dla pracowników spoza budżetówki), oczywiście żaden z przepisów nie zabrania kształtować tej kwoty niżej niż wskazane powyżej 45 zł. Ukształtowanie tej kwoty niżej niż 45 zł może być kwestionowane w razie ewentualnego sporu przed sądem pracy – ale to będzie decyzja sądu w danej konkretnej sprawie i trudno nam w tej chwili wskazać, czy w ogóle będzie taka niższa kwota niż 45 zł kwestionowana (raczej na pewno nie byłaby wysokość taka kwestionowana przez inspektora pracy, ponieważ w związku z brakiem wskazania w przepisach minimalnej kwoty inspektor nie ma czego kwestionować – jeżeli oczywiście płacimy jakiegokolwiek ryczałty za nocleg). Maksymalna proponowana przez nas wysokość ryczałtu za nocleg to 25 % limitu dla danego kraju z załącznika do ww. rozporządzenia (ze względu na przepisy podatkowe – ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych).

W wyżej przytoczonej uchwale Sądu Najwyższego grono siedmiu sędziów stwierdziło, iż ryczałty za nocleg kierowcy należą się w pełnej wysokości wynikającej z § 9 wspomnianego w uchwale rozporządzenia wynoszącej 25% limitu noclegowego określonego dla danego państwa. Treść uchwały pozostaje w całkowitej sprzeczności z praktyką stosowaną dotychczas przez prywatnych przedsiębiorców prowadzących działalność transportową, którzy zgodnie z przytoczonym art. 77⁵ kodeksu pracy ustalali w przepisach wewnętrznych zasady wypłacania zarówno diet jak i ryczałtów za noclegi stosując jako jedyne ograniczenie wartość diety nie niższej niż 30 złotych.

Jednocześnie podkreślenia wymaga, iż tym czy i w jakim stopniu uchwała Sądu Najwyższego będzie miała zastosowanie w podobnych sprawach każdorazowo zdecyduje sąd orzekający w konkretnym przypadku.

SRW rozpoczęło pracę nad opracowaniem nowych rozwiązań, które wyjdą naprzeciw kontrowersyjnej uchwale SN, o której mowa powyżej.